

Trump'ın "Barış Planı" ve 21. Yüzyıl sömürgeciliğinin yeni biçimi

Levent Baştürk, 02/02/2026

<https://www.karar.com/gorusler/trumpin-baris-plani-ve-21-yuzyil-somurgeciliginin-yeni-bicimi-2025911>

Gazze'nin, bir yaşam alanı değil, yönetim teknolojilerinin test edildiği bir laboratuvara dönüştürülmekte olduğunu belirten Levent Baştürk, ABD Başkanı Donald Trump'ın Gazze "Barış Planı"nı yazdı.

2025 sonbaharından itibaren Trump'ın Gazze "Barış Planı", uluslararası kamuoyuna ateşkes, yeniden inşa ve istikrar vaadiyle bir umut ışığıymış gibi sunuldu. Türkiye'de ise iktidar ve ona bağlı medya, Erdoğan'ın Trump'la yakınlığını öne çıkararak Türkiye'yi ateşkesi sağlayan kilit aktörlerden önde geleni, hatta oluşturulacak Uluslararası İstikrar Gücü'ne asker ve barış planına garantörlük sunan başrol oyuncusu olarak pazarladı.

Ancak sahadaki gerçeklik çok farklı: Diplomatik ambalajın altında Gazze, Filistinlilerin siyasi özne olmaktan çıkarıldığı, klasik işgalden öte hukuk-finans-teknoloji temelli 21. yüzyıl sömürgeciliğine dönüştürülmüş bir yönetim nesnesi haline getirildi. Trump'ın planı barış değil, soykırım sonrası düzeni rasyonalize edip kalıcılaştıran bir çerçeve.

ATEŞKES OLMAYAN ATEŞKES

10 Ekim 2025'ten beri "ateşkes"e rağmen Gazze Sağlık Bakanlığı verilerine göre en az 484 Filistinli öldü, 1.321 kişi yaralandı. Ateşkes denilen süreçte şiddet daha sessiz yöntemlerle sürdürülebilir seviyeye çekildi. Açıktır ki burada amaç, şiddeti sona erdirmek değil; onu uluslararası kamuoyunun tolere edebileceği bir yoğunluğa çekmek. Naomi Klein'in "Şok Doktrini"nde tarif edildiği gibi, direnç kırıldıktan sonra yeni düzen dayatılıyor. Ölüm, istisna olmaktan çıkıp yönetilebilir istatistiğe dönüştü.

BARIŞ KURULU: PARAYLA SATILAN EGEMENLİK

Görünürde çok taraflı bir diplomatik mekanizma olarak sunulan planın çekirdeğindeki "Barış Kurulu" adı verilen oluşum, gerçekte Donald Trump'ın ömür boyu başkan olduğu, veto yetkisinin tamamen kendisinde toplandığı otokratik bir yapı. Daimi üyelikler 1 milyar dolar karşılığında satılmakta; bu yönüyle kurul, demokratik bir işbirliği organından çok, mafya tipi bir koruma haracı mekanizmasını andırmaktadır.

Kurulun bileşimi de bu niteliği açıkça ele verir: Jared Kushner, Steve Witkoff, Marco Rubio ve Tony Blair gibi isimler, Filistinlilerin yokluğunda Gazze'nin geleceğini belirlemektedir.

Filistinlilere biçilen tek rol ise Ali Şaaş liderliğindeki "Gazze İdaresi Ulusal Komitesi"dir; bu yapı siyasi yetkiden yoksun, yalnızca su, elektrik ve altyapı gibi belediye hizmetleriyle sınırlı bir teknokratlar heyetidir. Egemenlik değil, idarecilik verilmiştir. Bu komite, dış sömürge denetimi altında Gazze'nin işlerini yönetmekle görevlidir. Sözde Barış Planı'nın öngördüğü düzen Filistinli aktivist ve yazar Ali Abunimah'ın tasviriyle, işgale ve apartheide karşı mücadele eden Filistin direnişine boyun eğdirmek için Filistin Yönetimi'ni İsrail'le işbirliği yapacak bir organ olarak kuran 1993 Oslo anlaşmalarının daha da kötüleştirilmiş bir versiyonu gibi görünmektedir.

“BARIŞ KURULU”NA DAVETİ KABUL EDEN MÜSLÜMAN ÜLKELER

Trump yaklaşık 50 ülkeyi sözde Barış Kurulu'na katılım için davet etti. Daveti kabul eden liderlerden biri, Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından insanlığa karşı suç işlemekle suçlanan İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu.

21 Ocak'ta yapılan ortak açıklamada Mısır, Ürdün, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Türkiye, Pakistan ve Endonezya, Barış Kurulu'na katılma davetini kabul ettiklerini duyurdu ve "Başkan Trump'ın önderlik ettiği barış çabalarına" desteklerini açıkladılar. Azerbaycan, Kazakistan ve Fas da katılan diğer Müslüman ülkeler oldu. Bunlar muhtemelen Netanyahu ile aynı masada yer alacaklar! Bu ülkelerin sözde Barış Kurulu'ndaki işlevleri en ufak şüpheyi yer bırakmayacak kadar açık: Gazzelinin adının bile anılmadığı ve tutsak olarak görüldüğü Gazze'de uygulamaya konulacak olan 21. Yüzyıl sömürgeciliği örneğine meşruiyet ve koruma sağlamak.

ULUSLARARASI HUKUKUN İFLASI

Trump'ın yeni sömürge düzeninin hukuki zemini, 17 Kasım 2025'te kabul edilen BM Güvenlik Konseyi'nin 2803 sayılı kararı ile oluşturulmuştur. Karar, Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkını fiilen askıya almış; Gazze'nin yönetimini Trump liderliğindeki bu yapıya devretmiştir. Rusya ve Çin'in çekimser kalması, hukuki değil jeopolitik bir

tercihin sonucudur ve uluslararası hukukun tabutuna çakılan son çivi olarak değerlendirilmelidir.

Hukukçular bu durumu ultra vires (yetki aşımı) olarak nitelendirmekte; Gazze'nin hukuken res nullius (kimseye ait olmayan toprak) konumuna itildiğini vurgulamaktadır.

Norman Finkelstein'ın ifadesiyle, Gazze artık "Trump Organizasyonu'nun portföyündeki bir mülk" muamelesi görmektedir.

NEKROPOLİTİK GERÇEKLIK

Resmi can kaybı rakamları yaklaşık 71 bin olarak açıklansa da, bağımsız çalışmalar bu sayının çok daha yüksek olduğunu göstermektedir. Dünya ölçeğinde prestijli bir tıp dergisi olan The Lancet'te Temmuz 2024 itibarıyla yayımlanan bir çalışma, dolaylı ölümlerle birlikte sayının 186 bini aştığını; BM uzmanları ise açlık, hastalık ve altyapı çöküşü hesaba katıldığında 680 binin üzerine çıkabileceğini belirtmektedir.

Gazze'de yalnızca insanlar değil, aileler ise bütünüyle yok edilmektedir. Yaklaşık 2.200 aile nüfus kayıtlarından tamamen silinmiş, Gazze Şeridi 61 milyon tonluk, büyük bölümü asbest ve ağır metal içeren zehirli enkaza dönüşmüştür. Bu tablo, Achille Mbembe'nin tanımladığı anlamda tam bir nekropolitik düzeni ifade eder: Kimin yaşayacağına, kimin yavaş yavaş öleceğine karar veren bir iktidar.

GAZA RİVİERA'DAN DİJİTAL PANOPTİKON'A

Planın propagandif yüzünü, Trump'ın damadı, onun gibi bir emlak milyarderi ve ultra Siyonist olan Jared Kushner'ın dillendirdiği "Gaza Riviera" hayali oluşturur: Lüks oteller, gökdelenler ve turizm projeleri. Ancak sızdırılan Sivil-Askerî Koordinasyon Merkezi (CMCC) belgeleri, bu parlak vizyonun ardındaki karanlık gerçeği açığa çıkarmaktadır. Gazze'de "Planlı Topluluklar" kurulacak; Filistinliler biyometrik kayıt altına alınacak, sürekli kontrol noktalarından geçecek ve tüm ekonomik faaliyetlerini dijital cüzdanlar üzerinden yapmak zorunda kalacaktır.

Bu yapı, klasik mülteci kamplarının yüksek teknoloji bir versiyonudur: dijital panoptikon; herkesin ve her köşenin dijital olarak gözetlendiği bir çeşit hapisane. Mülkiyet hakları "dijital jetonlar"a indirgenirken, fiziksel toprakla kurulan bağ koparılmaktadır. Gazze, bir yaşam alanı değil, yönetim teknolojilerinin test edildiği bir laboratuvara dönüştürülmektedir.

SARI HAT VE GETTOLAŞMA

“Ateşkes” süreci devam ederken İsrail, sahada kalıcı değişiklikler yapmıştır. “Sarı Hat” operasyonlarıyla Gazze’nin yaklaşık %60’ı fiilen İsrail kontrolündeki bir güvenlik koridoruna dönüştürülmüş; bölge Yeşil Bölge ve Kırmızı Bölge olarak ikiye ayrılmıştır. Devasa hendekler, askeri karakollar ve yollarla bu ayırım kalıcılaştırılmaktadır. İsrail kontrolündeki Yeşil Bölge olarak tasarlanırken, Filistinlilerin büyük çoğunluğunun Kırmızı Bölge’ye sıkıştırılması öngörülmektedir.

Bu, yalnızca askeri değil; demografik ve politik bir mühendisliktir. John Mearsheimer’ın vurguladığı gibi, büyük çatışmalar İsrail için her zaman etnik temizlik fırsatı olarak görülmüştür.

BİR “YENİDEN EĞİTİM” PROGRAMI

Planın son ayağı, ideolojik kontroldür. Planlı topluluklar” sadece fiziksel mekânlar değil, aynı zamanda kontrolün biyometrik verilerden dijital cüzdanlara ve sınıflarda çocuklara öğretilen düşüncelere kadar uzandığı total kurumlardır. Eğitim müfredatı “ Hamas temelli olmayacak”, BAE modeli örnek alınarak “Barış Kültürü” ilkelerini izleyecektir. Barış Kültürü terimi, BAE ile İsrail arasındaki imzalanan Abraham Anlaşmaları’nın metninde de geçmektedir. Amaçlanan İsrail ile normalleşmeyi içselleştiren bir kuşağın yetiştirilmesidir. Böylece kontrol, yalnızca bedenler ve mekânlar üzerinde değil; hafıza ve bilinç üzerinde de tesis edilecektir.

Trump’ın Gazze Barış Planı, şüpheye mahal olmayacak şekilde tutarlı bir kurumsal sömürge modelidir. Ölümle durdurmamayan bir ateşkes, parayla satılan bir egemenlik mekanizması, uluslararası hukukun tasfiyesi, dijital gözetim ve coğrafi parçalanma aynı stratejinin parçalarıdır. Bu sömürge modelini yürütmekten sorumlu mekanizmaya Orwellvari bir tavırla Barış Kurulu denmesi, ABD’nin desteklediği İsrail’in Gazze’de sürdürdüğü soykırımı ve Amerikan başkanının Venezuela’dan Grönland’a, İran’a kadar tüm dünyaya yaydığı kaos ve çatışmayı gizleyemeyecektir.

Sözde Barış Kurulu’nun tüzüğünde Gazze’ye tek bir atıf bile yoktur; kasıtlı olarak dışarıda bırakılmıştır. Bu da kurulun kapsamının Gazze ile sınırlı kalmayıp küresel bir yapıya evrilebileceğini akla getirmektedir. Bu hâli, kurulun aslında sanki BM’ye alternatif bir uluslararası örgüt gibi tasarlanmış görüntüsüne de hayli uygundur.

Bu bağlamda, eğer Gazze, BM onayıyla bir şirket portföyü gibi devredilebiliyorsa, şu soru hepimizi beklemektedir: Gazze dışında, “Barış Kurulu” ne zaman, hangi coğrafyada ve hangi halkın hakları üzerine söz söyleme hakkını kendinde görecektir?